

Ақтөбе облысының қоршаған орта жай-күйі жөніндегі ақпараттық бюллетені

3 тоқсан 2022

«Қазгидромет» РМК Ақтөбе облысы бойынша филиалы

	МАЗМҰНЫ	Б.
1	Алғысөз	3
2	Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері	4
3	Қоршаған ортаның ауа сапасы	4
4	Жер үсті суларының сапасы	7
5	Радиациялық жағдай	9
6	Жауын-шашынның химиялық құрамы	9
7	Топырақтың ауыр металдармен ластану жағдайы	10
8	1 қосымша	10
9	2 қосымша	14
10	3 қосымша	16
11	4 қосымша	17

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень «Қазгидромет» РМҚ Ақтөбе облысы бойынша филиалы жүргізген жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты Ақтөбе облысының аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы хабардар етуге арналған және Қазақстан Республикасында қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау, ластану деңгейінің үздіксіз өзгеру тенденциясын ескеру үшін қажет.

Атмосфералық ауа сапасын бағалау

1. Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері

Аймақтағы ауаның ластану деңгейін негізінен ірі кәсіпорындар анықтайды: «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «ҚазақойлАқтөбе» ЖШС, «Ақтөбе ферроқорытпа зауыты» және ДКБК АҚ «ТҮК Казхром» филиалдары, «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «Ақтөбе ӨЭМ» АҚ, «Ақтөбе ЖЭО» АҚ. Стационарлық көздерден шығарындылардың жалпы көлемінің ішінде ілеспе газды жағу шығарындыларының үлесі 11,67 мың тоннаны құрайды. Алау қондырғыларынан шығатын барлық шығарындылардың 97% -ы 3 мұнай мен газ өндіретін және қайта өңдейтін кәсіпорындардың үлесіне тиесілі: «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «ҚазақойлАқтөбе» ЖШС және «Аман Мұнай» ЖШС.

Сонымен қатар, жылжымалы көздерден шығатын газдар Ақтөбе облысындағы ауаны ластайтын негізгі заттардың бірі болып табылады. 2019 жылы көлік саны 2018 жылмен салыстырғанда 7134 бірлікке азайды. Бензин қозғалтқышы бар көліктердің саны 2019 жылы 23175 бірлікке азайды, ал газ отынымен жүретіндер, керісінше, 2292 бірлікке артты. Статистика комитетінің мәліметінше, 2019 жылы көлік құралдарынан ластаушы заттар шығарындыларының төмендеуі байқалады.

2. Ақтөбе қаласының атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Ақтөбе қаласы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 6 бақылау бекетінде, оның ішінде 3 сынаманы қолмен іріктеу бекетінде және 3 Автоматты станцияда жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы қала бойынша 10 көрсеткішке дейін анықталады: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) РМ-2,5 қалқыма бөлшектер; 3) РМ-10 қалқыма бөлшектер; 4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) күкіртті сутек; 9) формальдегид; 10) хром.

1-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

1-кесте

Бақылау бекеттерінің орналасқан жері және анықталатын қоспалар

№	Сынама алу	Бекеттің мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	қолмен іріктеу	Авиақалашық 14, әуежай ауданы	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот оксиді, азот диоксиді, формальдегид, хром, күкіртті сутек
2		Белинский к-сі 5, Жилгородка ауданы	
3		Ломоносов к-сі 7, ТЖ вокзалының ауданы	
4	үздіксіз режимде-әрбір 20 минут сайын	Рысқұлов к-сі, 4, Шанхай ауданы	РМ-2,5 қалқыма бөлшектері, РМ-10 қалқымабөлшектері, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, күкіртті сутек, гамма сәулеленудің эквивалентті дозасының қуаты
5		Есет батыр к-сі, 109	
6		Жанқожа батыр к-сі, 89, Құрмыш ауданы	

Ақтөбе қаласында стационарлық бақылау бекеттерінен басқа жылжымалы экологиялық зертхана жұмыс істейді, оның көмегімен ауа сапасын өлшеу облыстың 3 нүктесі бойынша 8 көрсеткішке қосымша жүргізіледі: 1) РМ-10 қалқыма бөлшектері; 2) күкірт диоксиді; 3) көміртегі оксиді; 4) азот диоксиді; 5) азот оксиді; 6) күкірт сутегі; 7) аммиак; 8) формальдегид.

2022 жылғы 3 тоқсандағы Ақтөбе қ. атмосфералық ауа сапасын мониторингілеу нәтижелері.

Ақтөбе қаласының бақылау желісінің деректері бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **өте жоғары** деп бағаланды, ол күкіртсутек бойынша СИ=12 (**өте жоғары** деңгей) және ЕЖҚ=4% (**көтеріңкі** деңгей) мәнімен №2 бекетте (Рысқұлов көшесі, 4Г) анықталды.

Күкіртсутектің ең жоғары бір реттік шоғыры – 12,2 ШЖШ_{м.р.}, азот диоксиді – 2,9 ШЖШ_{м.р.}, көміртек оксиді – 1,2 ШЖШ_{м.р.}, басқа ластаушы заттардың шоғыры ШЖШ-дан аспады.

Ластаушы заттардың орташа айлық шоғыры ШЖШ-дан аспады.

Жоғары ластану (ЖЛ) жағдайлары:

*2022 жылдың 13 тамызында №2 автоматты бекет мәліметі бойынша (Рысқұлов көшесі, 4Г) күкіртті сутегі (11,6 ШЖШ) бойынша атмосфералық ауаның 1 жоғары ластану (ЖЛ) тіркелді.

*2022 жылдың 21 тамызында №2 автоматты бекет мәліметі бойынша (Рысқұлов көшесі, 4Г) күкіртті сутегі (12,15 ШЖШ) бойынша атмосфералық ауаның 1 жоғары ластану (ЖЛ) тіркелді.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асып кетуінің айқындылығы және асып кету жағдайларының саны 2-кестеде көрсетілген.

2-кесте

Атмосферлық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыры		Максималды бір реттік шоғыры		ЕҚ %	Шектен жоғары шоғыр саны ПДК _{м.р.}		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т} . асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.р.} асу еселігі		>ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
г. Ақтөбе								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,0080	0,0533	0,1000	0,2000				
Қалқыма бөлшектер РМ-2,5	0,0014	0,0390	0,0019	0,0119				
Қалқыма бөлшектер РМ-10	0,0008	0,0126	0,0024	0,0080				
Күкірт диоксиді	0,0070	0,1403	0,1436	0,2872				
Көміртек оксиді	0,5196	0,1732	5,7699	1,1540		1		
Азот диоксиді	0,0303	0,7572	0,5755	2,8775		216		
Азот оксиді	0,0242	0,4036	0,3802	0,9505				
Күкіртсутек	0,0009		0,0972	12,1500		407	27	2

Формальдегид	0,0034	0,3378	0,0070	0,1400				
Хром	0,0003	0,2310	0,0007					
Гамма фон	0,1033		0,2000					

Атмосфералық ауа сапасын экспедициялық өлшеу нәтижелері.

Анықталатын қоспалар	Батыс-2	
	№1 нүкте	
	мг/м ³	ШЖШ
Қалқыма бөлшектер (PM-10)	0,1090	0,3633
Күкіртсутек	0,0040	0,5000
Формальдегид	0,0090	0,1800
Аммиак	0,0050	0,0250
Азот оксиді	0,0059	0,0148
Күкірт диоксиді	0,0040	0,0080
Азот диоксиді	0,0460	0,2300
Көміртек оксиді	3,2500	0,6500

Ластаушы заттардың шоғыры ШЖШ-дан аспады.

Анықталатын қоспалар	Кірпішті а.	
	№1 нүкте	
	мг/м ³	ШЖШ
Қалқыма бөлшектер (PM-10)	0,0047	0,0157
Күкіртсутек	0,0051	0,6375
Формальдегид	0,0045	0,0900
Аммиак	0,0052	0,0260
Азот оксиді	0,0059	0,0148
Күкірт диоксиді	0,0044	0,0088
Азот диоксиді	0,0045	0,0225
Көміртек оксиді	1,9851	0,3970

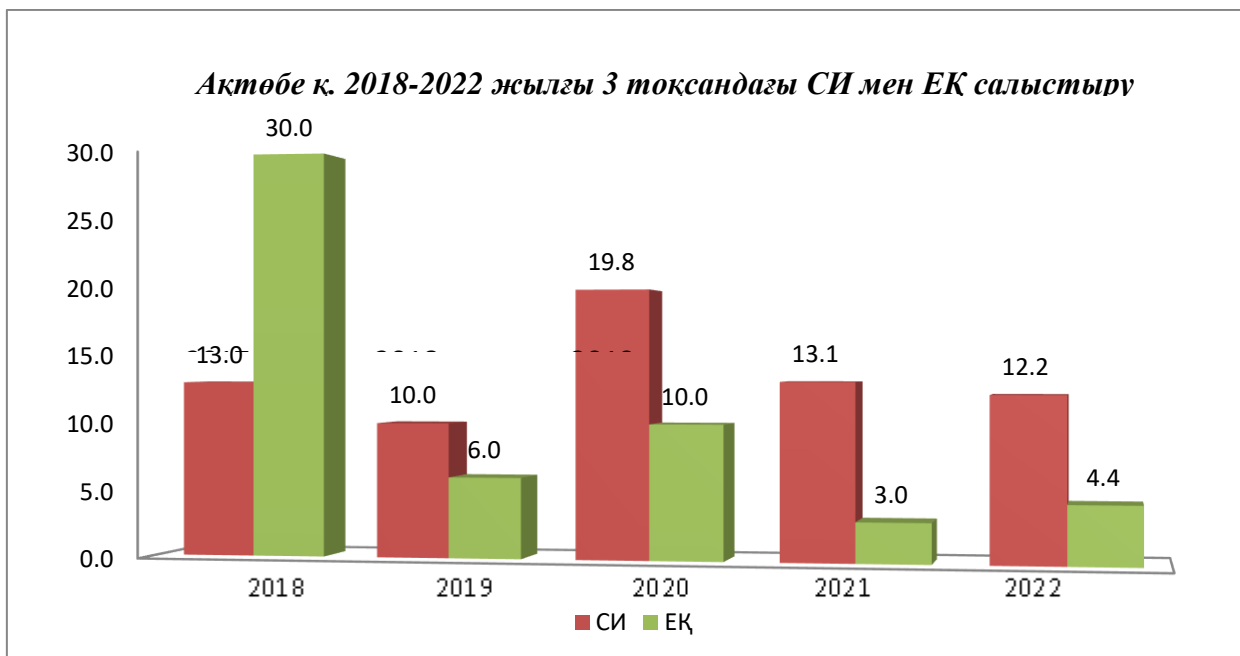
Ластаушы заттардың шоғыры ШЖШ-дан аспады.

Анықталатын қоспалар	Ясный а.	
	№1 нүкте	
	мг/м ³	ШЖШ
Қалқыма бөлшектер (PM-10)	0,0071	0,0237
Күкіртсутек	0,0058	0,7250
Формальдегид	0,0034	0,0680
Аммиак	0,0043	0,0215
Азот оксиді	0,0039	0,0098
Күкірт диоксиді	0,0038	0,0076
Азот диоксиді	0,0043	0,0215
Көміртек оксиді	2,0918	0,4184

Ластаушы заттардың шоғыры ШЖШ-дан аспады.

Қорытындылар:

Соңғы бес жыл ішінде 3 тоқсанда ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, 3 тоқсанда ауаның ластану деңгейі 2018-2019 жж. жоғары деңгеймен, 2020 -2022 жж. өте жоғары деңгейімен бағаланды. Күкіртсутек - ауаны ластаудың негізгі көзі.

Метеорологиялық жағдайлар.

Тоқсанның басында қала кезеңнің көп бөлігінде антициклонның ықпалында болды. Желдің басым бағыты солтүстік, солтүстік-шығыс болды, айдың жекелеген күндерінде 15-20 м/с дейін күшейтілді.

Тоқсанның ортасында, кезеңнің көп бөлігі антициклонның әсерінен болды, негізінен тұрақты, ыстық ауа-райы байқалды. Бір ай ішінде шығыс бағыттағы жел басым болды, 15 Тамызда 15 м/с екпіні байқалды.

Тоқсанның соңында кезеңнің көп бөлігінде қалаға антициклон әсер етті, тұрақты, жауын-шашынсыз ауа-райы байқалды.

3. Ақтөбе облысының аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Ақтөбе облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 12 су объектісінің (Елек, Қарғалы, Ембі, Темір, Ор, Қосестек, Ойыл, Үлкен Қобда, Қара Қобда Ырғыз өзендері және Шалқар көлі) 19 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының 42 физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (рН), еріген оттегі, ОБТ5, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.

Ақтөбе облысының аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Су объектілерінде судың сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі» (бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

3 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының класы		Параметрлері	өлш. бірл.	концентрация
	3-тоқсан 2021 г.	3-тоқсан 2022 г.			
Елек өзені	4-класс	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,137
			Магний	мг/дм ³	36,61
			Фенолы*	мг/дм ³	0,0014
Қарғалы өзені	4-класс	4 класс	Магний	мг/дм ³	36
			Фенолы*	мг/дм ³	0,0013
Ембі өзені	4 класс	4 класс	Магний	мг/дм ³	36,33
			Фенолы*	мг/дм ³	0,0018
Темір өзені	5 класс	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,162
			Магний	мг/дм ³	39,067
			Фенолы*	мг/дм ³	0,0015
Ор өзені	4 класс	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,25
			Магний	мг/дм ³	31
			Фенолы*	мг/дм ³	0,0015
Ақтасты өзені	4-класс	4 класс	Магний	мг/дм ³	32
Қосестек өзені	5 класс	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,17
			Фенолы*	мг/дм ³	0,0015
Ойыл өзені	нормаланбайды (>5 класса)	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,15
			Магний	мг/дм ³	35
Үлкен Қобда өзені	5-класс	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,08
			Магний	мг/дм ³	37
			Фенолы*	мг/дм ³	0,0011
Қара Қобда өзені	5-класс	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,09
			Фенолы*	мг/дм ³	0,0013
Ырғыз өзені	5-класс	4 класс	Аммоний-ион	мг/дм ³	1,29
			Фенолы*	мг/дм ³	0,0018

* - бұл кластағы заттар нормаланбайды

Кестеден көріп отырғанымыздай 2021 жылғы III-тоқсанмен салыстырғанда Темір, Қосестек, Үлкен Қобда, Қара Қобда, Ырғыз өзендерінің жер-үсті су

сапасы 5 кластан 4 класқа, Ойыл жоғары 5 кластан 4 класқа, 4 кластан жоғары 3 класқа жақсарған.

Елек, Қарғалы, Ембі Ор, Ақтасты өзендерінің жер-үсті су сапасы айтарлықтай өзгермеген.

Ақтөбе облысының су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар аммоний-ионы, магний, фенолдар* болып табылады.

2022 жылдың III-тоқсанында Ақтөбе облысының аумағында Елек өзенінде хром (6+) 1 ЖЛ жағдайы тіркелді.

2 Қосымшада тұстамалар шегінде су объектілерінің сапасы бойынша ақпарат.

4. Радиациялық жағдай

Жергілікті жердегі гамма-сәулелену деңгейін бақылау күн сайын 7 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Қарауылкелді, Новоалексеевка, Родниковка, Ойыл, Шалқар, Жағабұлақ) жүзеге асырылды.

Ақтөбе облысында атмосфераның жерге жақын қабатының радиациялық гамма-фонының орташа мәндері 0,04 – 0,20 мкЗв/сағ (норматив - 5 мкЗв/сағ дейін) шегінде болды.

Ақтөбе облысының аумағында атмосфераның жерге жақын қабатының радиоактивті ластануын бақылау Ақтөбе, Қарауылкелді, Шалқар метеостанцияларында көлденең планшеттермен ауа сынамаларын бес тәуліктік іріктеу арқылы жүргізілді.

Ақтөбе облысы атмосферасының жер бетіндегі қабатында радиоактивті түсулердің орташа тәуліктік тығыздығы 0,9-2,2 Бк/м² шегінде ауытқыды. Түсудің орташа тығыздығы 1,6 Бк/м² құрады, бұл шекті рұқсат етілген деңгейден аспайды.

5. Ақтөбе облысының аумағындағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамын бақылау 6 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Аяққұм, Жағабұлақ, Мұгоджарская, Новороссийское, Шалқар) жаңбыр суының сынамасын алудан тұрды.

Жауын-шашындағы анықталған ластаушы заттардың концентрациясы шекті рұқсат етілген концентрациядан (ШРК) аспайды.

Тұнба үлгілерінде сульфаттар 26,73%, гидрокарбонаттар 24,33%, хлоридтер 17,61%, кальций иондары 13,45%, натрий иондары 8,12% және калий иондары 3,74% басым болды.

Ең жоғары жалпы минералдану Аяққұм МС – 153,7мг/л, ең азы – Жағабұлақ МС – 54,46 мг/л тіркелді.

Атмосфералық жауын-шашынның меншікті электр өткізгіштігі 102,7 мкС/см (МС Жағабұлақ) пен 298,1 мкС/см (МС Аяқкүм) аралығында болды.

Жауын-шашынның қышқылдығы аздап қышқыл және бейтарап орта сипатына ие және 5,40 (МС Ақтөбе) - 7,21 (МС Мұғалжар) аралығында.

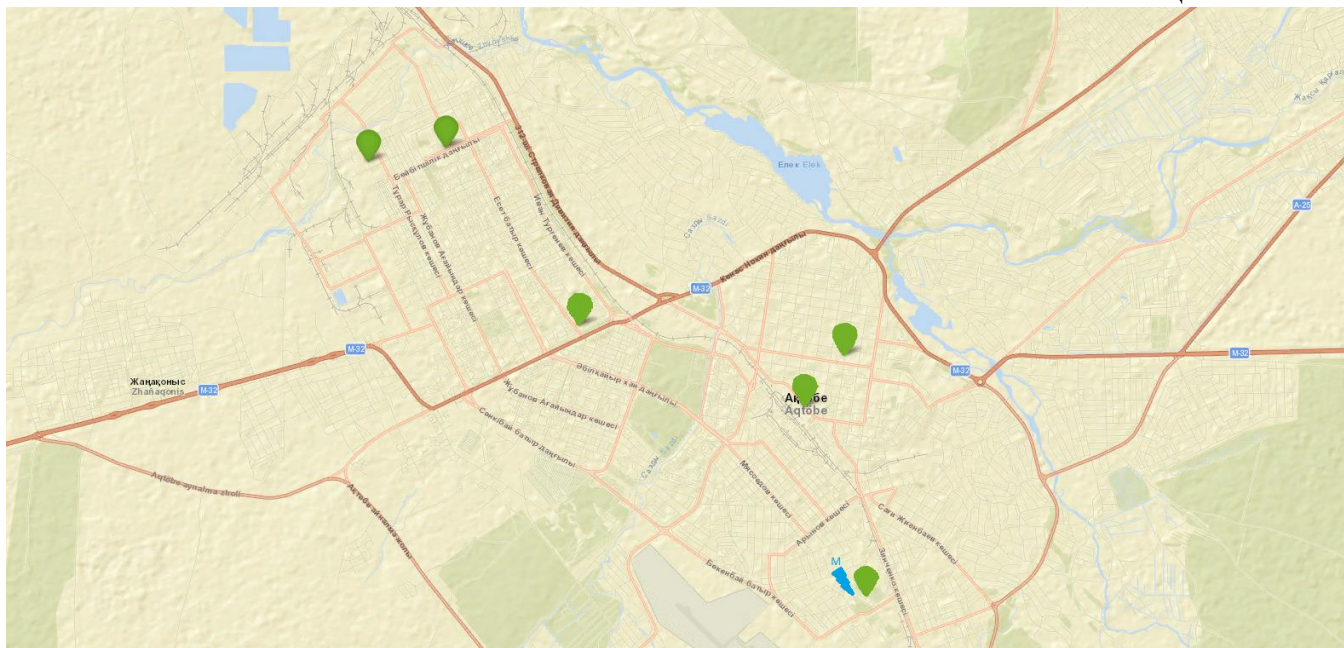
6. Ақтөбе облысы бойынша 2022 жылғы жазғы кезеңіндегі топырақтың ауыр металдармен ластану жағдайы

Жазғы кезеңде Ақтөбе қаласында топырақ сынамаларында мырыш мөлшері - 1,82 - 2,22 мг/кг, мыс - 0,22 - 0,31 мг/кг, хром - 0,05 - 0,1 мг/кг, қорғасын - 0,1 - 0,15 мг/кг, кадмий - 0,1 - 0,14 мг/кг шегінде болды.

Ақтөбе облысында іріктелген топырақ сынамаларында № 16 мектеп, Тургенев көшесі, авиагородка ауданы, Темір жол вокзалы ауданы, АЗФ зауыты ауданы мырыш мөлшері 0,079 - 0,097 ШЖК шегінде болды, мыстың құрамы 0,073 - 0,104 ШЖК, хром - 0,008 - 0,017 ШЖК, қорғасын - 0,003 - 0,005 ШЖК, кадмия - 0,2 - 0,28 ШЖК.

Барлық анықталған ауыр металдар норманың шегінде болды.

1 қосымша

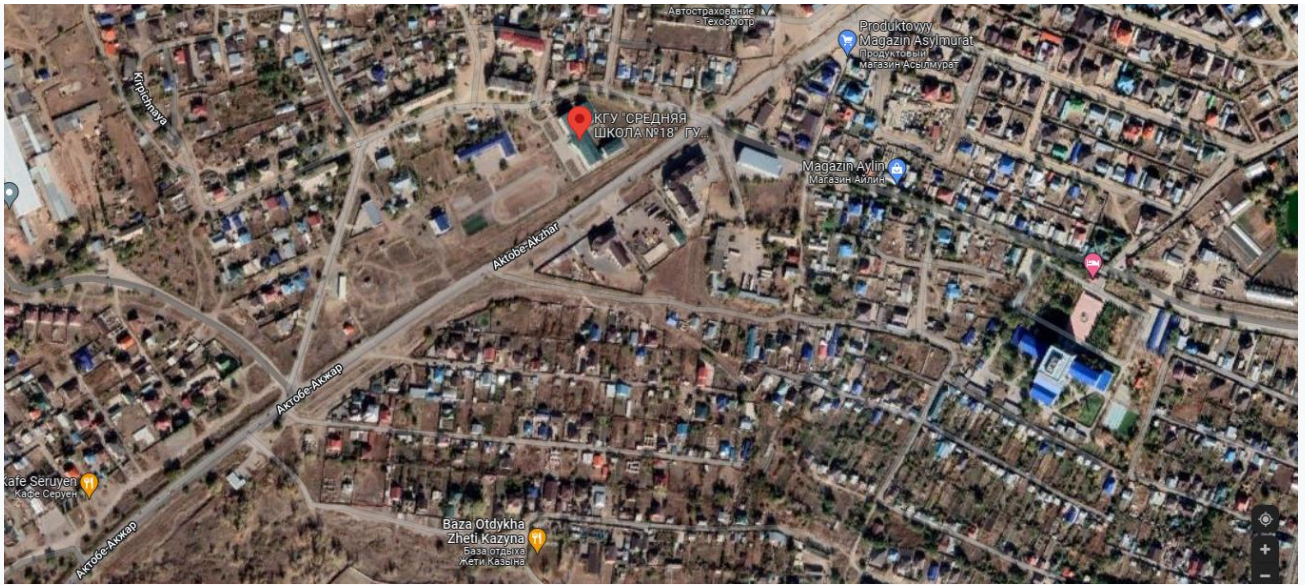
Ақтөбе қ. бақылау бекеттері мен метеостанцияның орналасу орындарының картасы

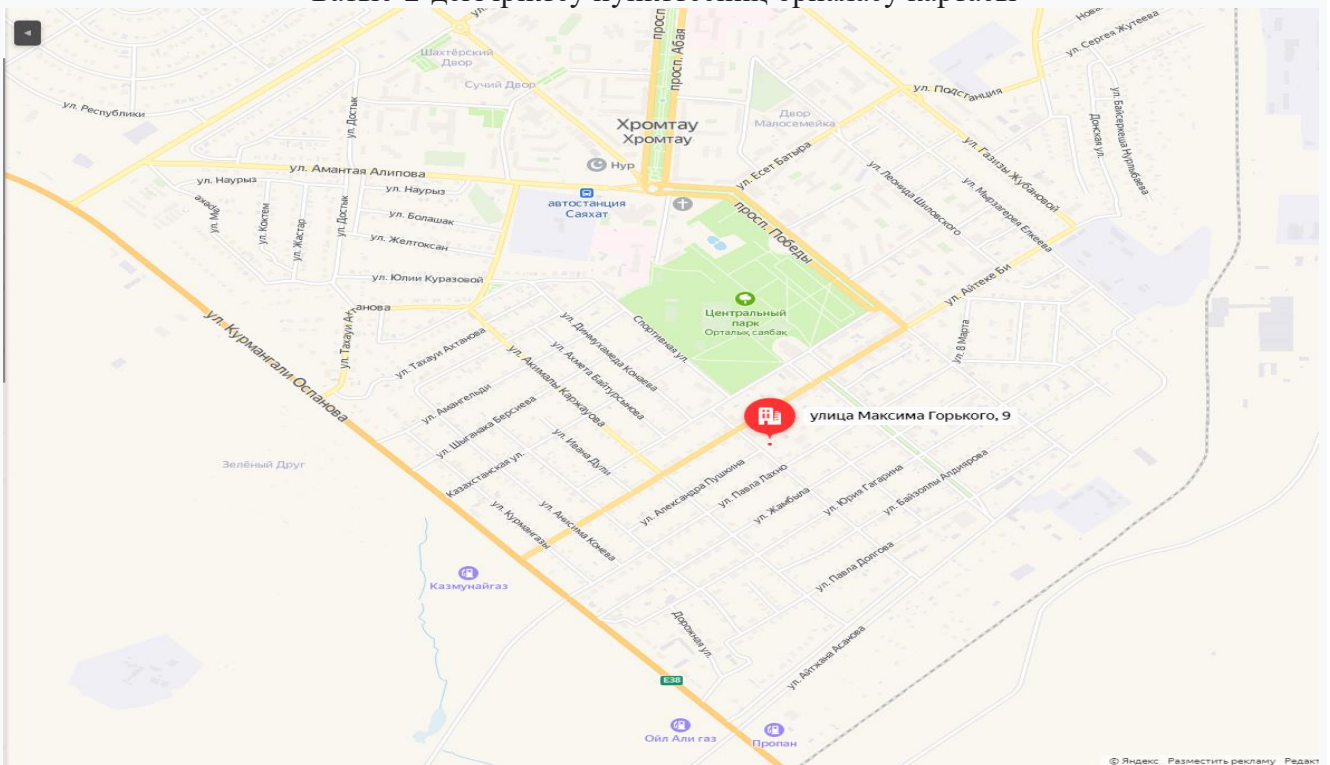
Қірпіштідегі іріктеу нүктесінің орналасу картасы

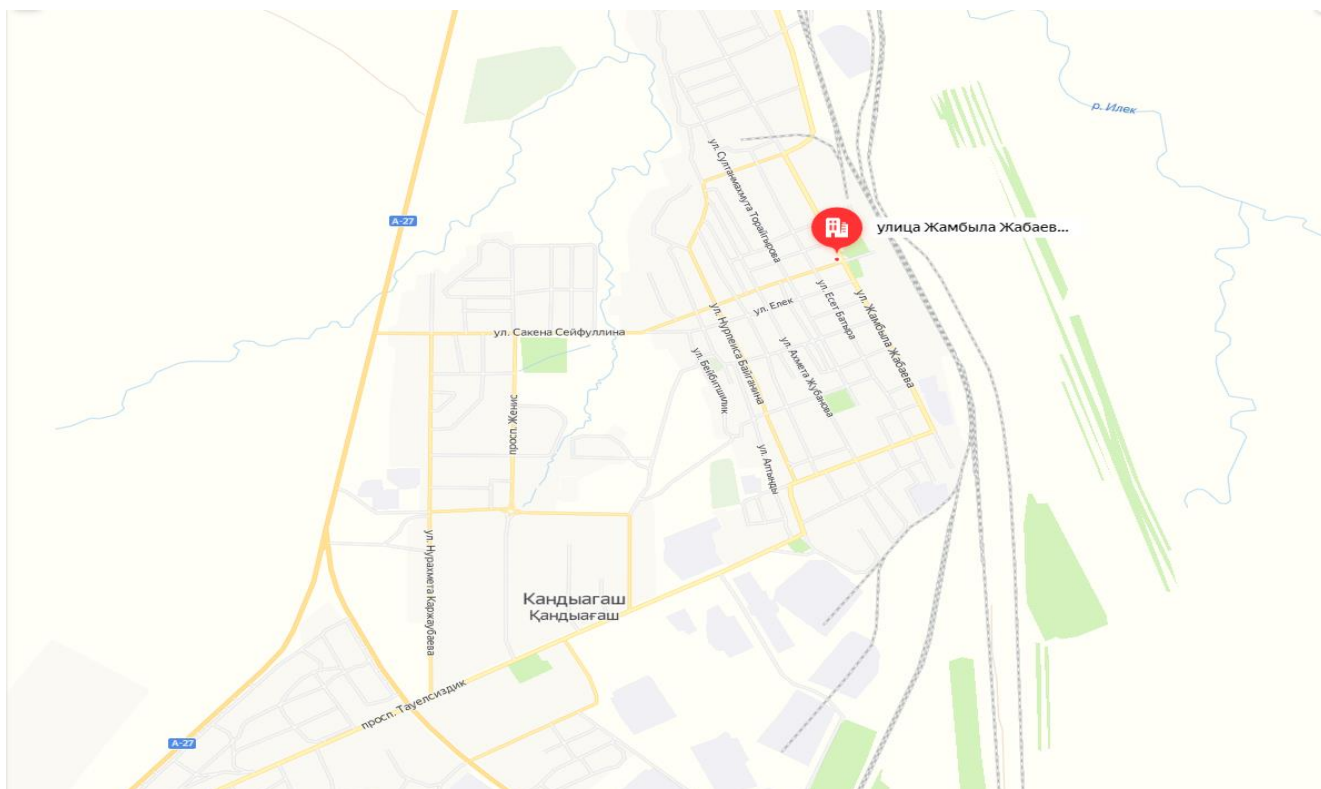
Ясныйдағы іріктеу нүктесінің орналасу картасы

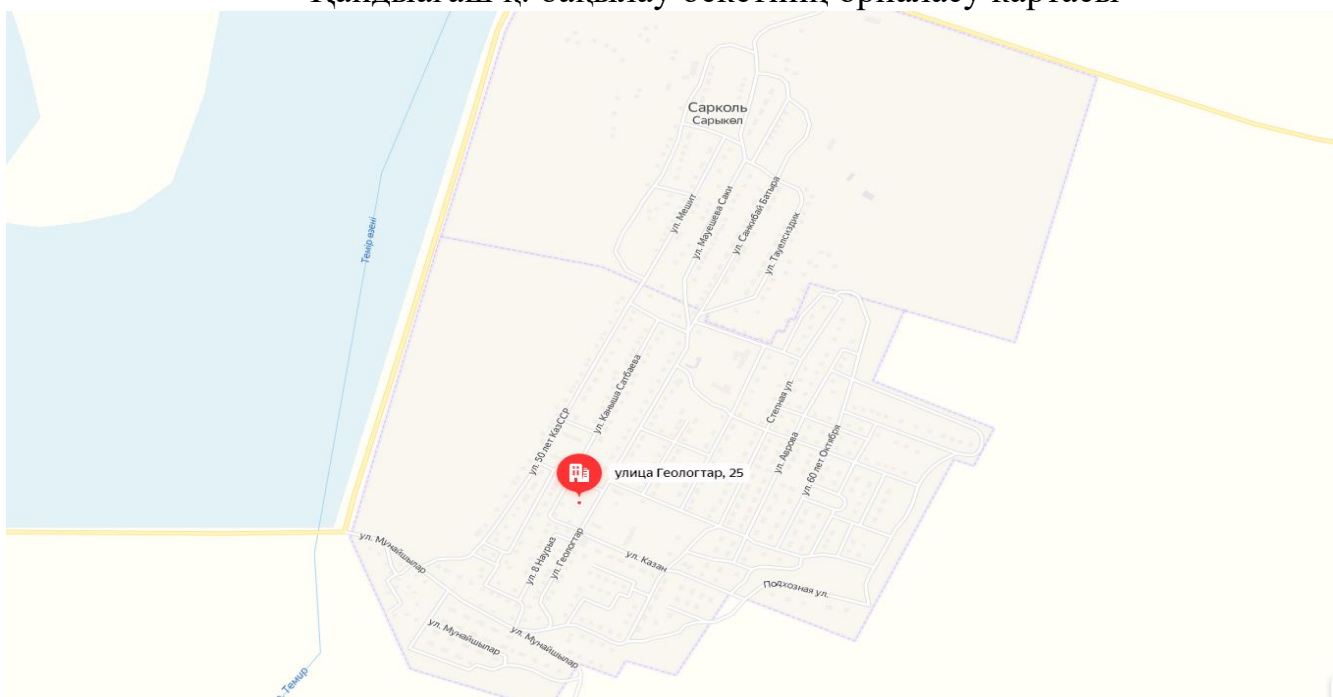
Батыс-2-дегі іріктеу пункттесінің орналасу картасы

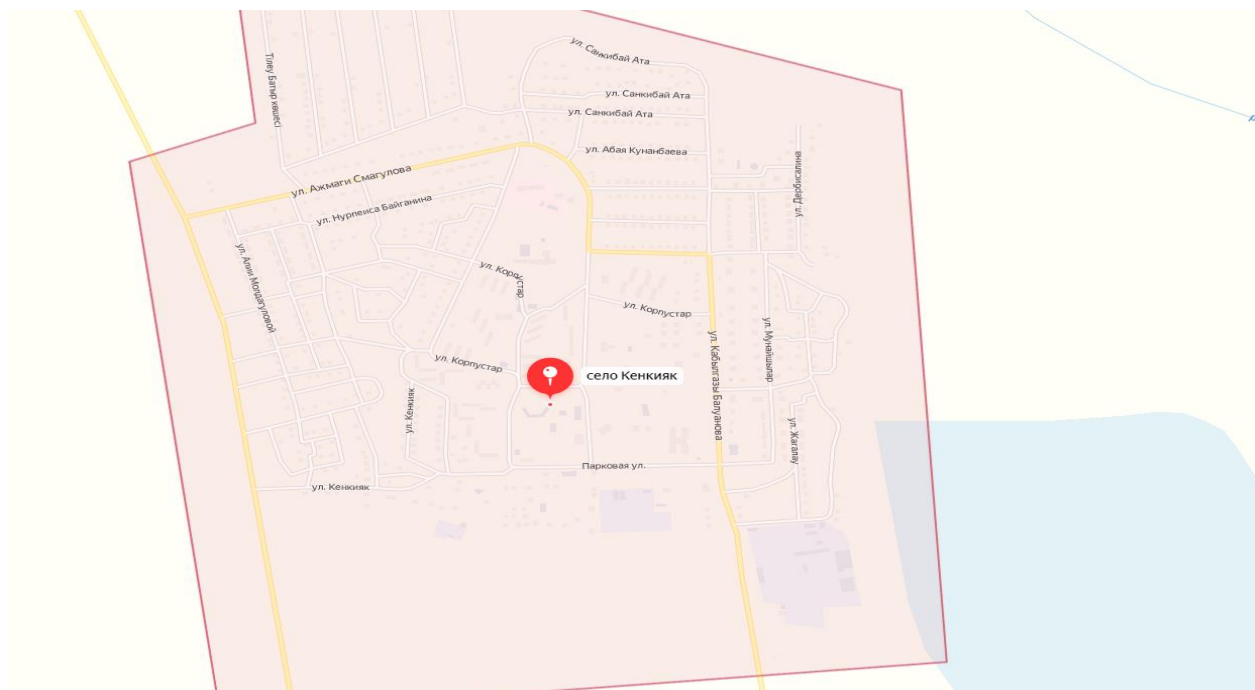
Хромтау қ. бақылау бекетінің орналасу картасы

Қандыағаш қ. бақылау бекетінің орналасу картасы

Шұбаршы а. бақылау бекетінің орналасу картасы

Кенкыяқ а. бақылау бекетінің орналасу картасы

2 Қосымша

Ақтөбе облысының жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Елек өзені	Су температурасы 0 – 0,4°C, сутегі көрсеткіші 7,96 – 8,07, судағы еріген оттегі 9,16 – 12,10 мг/дм ³ , ОБТ5 1,22 – 2,15 мг/дм ³ , түстілігі 21 см, барлық тұстамада иісі – 0 балл.	
тұстама Алға қаласынан 0,3 км жоғары, Ақтөбе химиялық зауытының шлам тоғандарынан 1 км жоғары	4 класс	Аммоний-ион – 2,04 мг/дм ³ . Магний – 47 мг/дм ³ . Қалқыма заттар – 10,40 мг/дм ³ . Фенолы* – 0,0015 мг/дм ³ . Аммоний-ионның, магнийдің, фенолдардың және қалқыма заттардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Алға қаласынан 15 км төмен, жер асты суларының шығуынан 0,5 км төмен.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,15 мг/дм ³ . Магний – 32 мг/дм ³ . Аммоний-ионының және магнийдің нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Ақтөбе қаласынан 0,5 км жоғары, Новороссийск көпірінен 8 км жоғары, Қарғалы өз. құйылысынан 11,2 км жоғары.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,23 мг/дм ³ . Магний – 46 мг/дм ³ . Қалқыма заттар – 13,39 мг/дм ³ . Аммоний-ионның, магнийдің және қалқыма заттардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.

тұстама Ақтөбе қаласынан 4,5 км төмен, Жінішке өзеніне төмен құятын, жер асты суларының шығуынан 0,5 км жоғары.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,74 мг/дм ³ . Қалқыма заттар – 12,73 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,0015 мг/дм ³ . Аммоний-ионның, қалқыма заттардың және фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Ақтөбе қаласынан 20 км төмен, Георгиевка ауылынан 2,0 км төмен, жер асты суларының шығуынан 0,5 км төмен.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,71 мг/дм ³ . Магний – 46 мг/дм ³ . Фенолы* – 0,0018 мг/дм ³ . Хром (6+)* – 0,180 мг/дм ³ . Аммоний-ионның, магнийдың, фенолдардың және хром (6+)* нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Целинный ауылынан 1,0 км оңтүстік – шығысқа, Елек өзенінің сол жақ жағалауы.	4 класс	Магний – 36 мг/дм ³ . Хром (6+)* – 0,075 мг/дм ³ . Магнийдің және хром (6+)* нақты концентрациялары фондық кластан асады.
Қарғалы өзені	Су температурасы 0°С, сутегі көрсеткіші 8,02, судағы еріген оттегі 9,56 мг/дм ³ , ОБТ5 – 1,36 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	
тұстама Қарғалы ауылы, Ауылдың батыс бөлігінде Бұтақ өзенінің су келуінің оң жақ беткейінен 1 км төмен.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,85 мг/дм ³ . Магний – 49 мг/дм ³ . Қалқыма заттар – 15,38 мг/дм ³ . Аммоний-ионның, магнийдың және қалқыма заттардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
Ембі өзені	Су температурасы 0 – 0,1 °С, сутегі көрсеткіші 7,97 – 8,0, судағы еріген оттегі 10,55 – 10,64 мг/дм ³ , ОБТ5 1,56 – 2,24 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	
тұстама Жағабұлақ ауылы, Жағабұлақ ауылынан 1,0 км солтүстік-батыста.	5 класс	Қалқыма заттар – 16,67 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Саға ауылы, Ауылдан 1,0 км оңтүстік-батыста.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,27 мг/дм ³ . Магний – 39 мг/дм ³ . Аммоний-ионының және магнийдің нақты концентрациялары фондық кластан асады.
Темір өзені	Су температурасы 0 – 0,1 °С, сутегі көрсеткіші 8,0 – 8,05, судағы еріген оттегі 9,04 – 9,27 мг/дм ³ , ОБТ5 1,34 – 2,17 мг/дм ³ , барлық тұстамада иісі – 0 балл.	
тұстама Покровское ауылы, Шелісай өзенінің су келуінің сол жақ беткейінен 400 м төмен.	5 класс	Қалқыма заттар – 20,62 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Ленинское ауылы, ауылдан 9 км төмен, Күлден-Темір өзенінің су сағасының сол жақ беткейінен 2 км	5 класс	Қалқыма заттар – 21,95 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.

төмен.		
Ор өзені	Су температурасы 0°C, сутегі көрсеткіші 8,03, судағы еріген оттегі – 8,00 мг/дм3, ОБТ5 – 2,02 мг/дм3, түстілігі 21 см, иісі 0 балл.	
тұстама Бөгетсай ауылы, ауылдан 0,3 км төмен, Бөгетсай өзенінің құйылысынан 0,2 км төмен.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,75 мг/дм3. Магний – 33 мг/дм3. Аммоний-ионының және магнийдің нақты концентрациялары фондық кластан асады.

* - бұл кластағы заттар нормаланбайды

3 Қосымша

Ақтөбе облысының аумағындағы көлдердің жер үсті сулары сапасының нәтижелері

	Ингредиенттердің атауы	Өлшем бірлігі	Қазан 2021ж
			Шалқар көлі
1	Көзбен шолу		
2	Температура	°C	4,8
3	Сутегі көрсеткіші		8,15
4	Еріген оттегі	мг/дм3	8,15
5	Судың иісі	балл	2
6	ОБТ5	мг/дм3	0,72
7	ОХТ	мг/дм3	23,35
8	Қалқыма заттар	мг/дм3	24,66
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм3	290
10	Кермектік	мг/дм3	3,74
11	Минерализация	мг/дм3	883
12	Натрий + калий	мг/дм3	223
13	Құрғақ қалдық	мг/дм3	1500
14	Кальций	мг/дм3	38
15	Магний	мг/дм3	22
16	Сульфаттар	мг/дм3	60
17	Хлоридтер	мг/дм3	250
18	Фосфаттар	мг/дм3	0,021
19	Жалпы фосфор	мг/дм3	0,024
20	Нитритті азот	мг/дм3	0,082
21	Нитратты азот	мг/дм3	0,019
22	Жалпы темір	мг/дм3	0,016
23	Тұзды аммоний	мг/дм3	2,30
24	Қорғасын	мг/дм3	0,007
25	Мыс	мг/дм3	0,009
26	Мырыш	мг/дм3	0,013
27	АББЗ /СББЗ	мг/дм3	0,02
28	Фенолдар	мг/дм3	0,003

Анықтамалық бөлім

Елді мекендердің ауасындағы ластаушы заттардың рұқсат етілген шекті шоғырлануы (ШЖШ)

Қоспалар	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік классы
	максималды бір реттік	орта тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
Қалқыма бөлшектер РМ 10	0,3	0,06	
Қалқыма бөлшектер РМ 2,5	0,16	0,035	
Хлор сутегі	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Мышьяк	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қоғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутек	0,008	-	2
Көміртек оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фтор сутегі	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

"Қалалық және ауылдық елді мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық норматив "(2022 жылғы 2 тамыздағы №ҚР ДСМ-70 СанПин)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градация	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Бір айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕҚ, %	>10 >50

БҚ 52.04.667-2005 Мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты ақпараттандыру үшін қалалардағы атмосфераның ластану жай-күйінің құжаттары. Әзірлеуге, сақтауға, мазмұндауға және мазмұнына қойылатын жалпы талаптар

Су пайдалану санаттары (түрлері) бойынша су пайдалану сыныптарын саралау

Су пайдалану санаты (түрі)	Мақсаты / түрі тазалау	Суды пайдалану сыныптары				
		1 класс	2 класс	3 класс	4 класс	5 класс
Балық шаруашылығының суың пайдалану	Албыртбалық	+	+	-	-	-
	Тұқыбалық	+	+	-	-	-
Ауыз су пайдалану шаруашылығы	Қарапайым су дайындау	+	+	-	-	-
	Дағдылы су дайындау	+	+	+	-	-
	Қарқынды су дайындау	+	+	+	+	-
Рекреациялық су пайдалану (мәдени-тұрмыстық)		+	+	+	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-
	Карталарда тұндыру	+	+	+	+	+
Өнеркәсіп: технологиялық мақсаттар, процестер салқындату		+	+	+	+	-
гидроэнергетика		+	+	+	+	+
пайдалы қазбаларды өндіру		+	+	+	+	+
транспорт		+	+	+	+	+

Су объектілеріндегі су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (АШМ СРК 09.11.2016 ж. №151 Бұйрығы)

Радиациялық қауіпсіздік нормативі

Нормаланатын шамалар	Доза шектері
Тиімді доза	Халық
	Кез келген кезекті 5 жыл үшін жылына 1 мЗ орташа, бірақ жылына 5 мЗ артық емес

*«Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық талаптар радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге»

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ) топырақта мг/кг
-----------------	--

Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Мыс (жылжымалы нысан)	3,0
Мыс (жалпы нысан)	33
Хром (жылжымалы нысан)	6,0
Хром ⁺⁶	0,05
Марганец (жалпы нысан)	1500
Никель (жылжымалы нысан)	4,0
Мырыш (жылжымалы нысан)	23,0
Күшәла (жалпы нысан)	2,0

* ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің 2004 ж. 30.01. №99 және ҚР Қоршаған ортаны қорғау министрлігімен 2004 ж. 27.01. №21-п біріккен бұйрық.

"ҚАЗГИДРОМЕТ" РМК АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

**АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫ
АВИАГОРОДОК 14В
ТЕЛ. 8 (7132)-22-85-72**

E MAIL: HIMLABACGM@MAIL.RU